

**Програма підготовки бакалаврів у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації (освітньої програми) «Економіка довкілля і природних ресурсів»**

**«Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях»**

**120 годин / 4 кредитів ЕКТС  
(15 годин лекцій, 15 годин практичних занять)**

***Навчальний контент***

**Модуль 1**

**Змістовий модуль 1. Прогнозування та оцінка обстановки при надзвичайних ситуаціях. Визначення рівня небезпек та заходів цивільного захисту**

**Тема 1.** Управління безпекою на місцевому, регіональному і національному рівнях. Правові та організаційні основи захисту населення і територій. Режими захисту населення і територій у НС.

**Тема 2.** Найменування та визначення основних показників джерел природних НС та номенклатура, позначення, розмірність і порядок визначення параметрів уражальних чинників джерел техногенних НС.

**Тема 3.** Методи розв'язання типових завдань щодо ідентифікації ПНО. Ідентифікація та паспортизація ОЕ.

**Тема 4.** Характеристики осередків ураження у НС. Характеристика осередку біологічного ураження, характеристика осередку комбінованого ураження.

**Тема 5.** Визначення категорій приміщень, будинків і споруд за вибухопожежною та пожежною безпекою.

**Тема 6.** Оцінка обстановки при руйнуванні гідротехнічних споруд.

**Тема 7.** Прогнозування впливу небезпечних факторів в осередках хімічного, біологічного зараження.

**Тема 8.** Прогнозування впливу небезпечних факторів в осередках радіаційного ураження. Характеристика зон радіаційного зараження.

**Тема 9.** Організація та заходи захисту персоналу ОЕ, населення у НС. Загальні принципи превентивного та оперативного планування заходів щодо зниження ризиків і зменшення масштабів НС.

**Тема 10.** Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС.

## **Модуль 2**

**Змістовий модуль 2. Зміст та організація виконання заходів цивільного захисту**

**Тема 11.** Загальні принципи превентивного та оперативного планування заходів щодо зменшення масштабів НС. План дій ОГД щодо попередження та ліквідації НС для мирного часу.

**Тема 12.** Підвищення стійкості об'єктів господарювання до дії вражаючих факторів НС. Основні заходи щодо підвищення стійкості роботи об'єкта у надзвичайних ситуаціях.

**Тема 13.** Ідентифікація та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки. Визначення об'єктів підвищеної небезпеки.

**Тема 14.** Рятувальні та інші невідкладні роботи (РІНР). Організація та проведення РІНР. Життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях.

**Програма підготовки бакалаврів у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації (освітньої програми) «Економіка довкілля і природних ресурсів»**

**«Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях»**

**120 годин / 4 кредитів ЕКТС**

**(15 годин лекцій, 15 годин практичних занять)**

***Теми практичних занять***

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методи розв'язання типових завдань щодо ідентифікації ПНО	2
2	Методи розрахунку зон ураження від техногенних вибухів і пожеж	2
3	Оцінка обстановки при руйнуванні гідротехнічних споруд	2
4	Оцінка хімічної та біологічної обстановки	2
5	Оцінка радіаційної обстановки. Визначення параметрів зон забруднення радіоактивними речовинами.	2
6	Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС природного характеру	2
7	Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС техногенного характеру	2
8	Ідентифікація та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки	1
Разом		15

**Програма підготовки бакалаврів у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації (освітньої програми) «Економіка довкілля і природних ресурсів»**

**«Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях»**

**120 годин / 4 кредитів ЕКТС  
(15 годин лекцій, 15 годин практичних занять)**

***Завдання для самостійної роботи***

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні положення Женевських конвенцій. Організація цивільного захисту в іноземних державах та міжнародне співробітництво України у сфері цивільного захисту	6
2	Науково-технічний прогрес та його вплив на життєдіяльність населення (аналіз загроз)	6
3	Методика розроблення планів з попередження надзвичайних ситуацій	6
4	Осередки ураження, які виникають при стихійних лихах	6
5	Хімічна зброя та осередок її ураження (практичні рекомендації щодо захисту населення). Прогнозування впливу небезпечних факторів в осередках хімічного ураження	6
6	Мінімізація впливу вибухів на кожен ОГД	6
7	Прогнозування впливу небезпечних факторів в осередках радіаційного ураження	6
8	Особливості врахування радіаційного впливу на населення, території, адміністративно-територіальні одиниці та об'єкти	6
9	Моніторинг і прогнозування становища у надзвичайних ситуаціях та захист персоналу	6

10	Оцінка місткості та захисних властивостей захисної споруди	6
11	Страховання відповідальності за завдану шкоду внаслідок експлуатації небезпечного об'єкту	6
12	Оцінка збитків від наслідків НС	6
13	Плани дій органів управління цивільного захисту у випадку виникнення НС	6
14	Підвищення стійкості ОГД до дії вражаючих факторів НС. Основи стійкості роботи об'єктів у НС	6
15	Організація управління під час проведення РНР. Робота керівника (командира формування ЦЗ) по організації та проведенню РНР	6
Разом		90

**Програма підготовки бакалаврів у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації (освітньої програми) «Економіка довкілля і природних ресурсів»**

**«Прийняття управлінських рішень у кризових та надзвичайних ситуаціях»**

**120 годин / 4 кредитів ЕКТС**

**(15 годин лекцій, 15 годин практичних занять)**

***Завдання для поточного та підсумкового контролю***

**Контрольні питання до 1-го модуля**

1. Завдання цивільного захисту України.
2. Організаційна структура цивільного захисту України.
3. Завдання цивільного захисту підприємства.
4. Організаційна структура цивільного захисту України.
5. Дати визначення штабу цивільного захисту України.
6. Дати визначення невоєнізованого формування підприємства.
7. Сили цивільної оборони, класифікація невоєнізованих формувань цивільної оборони.
8. Дати загальну характеристику ЄСЦЗ та ЦЗ.
10. Визначити постійні органи управління ЄСЦЗ.
11. Визначити керівників ЦЗ України за відповідними рівнями.
12. Визначити керівників комісій ТЕБ та НС на відповідних рівнях управління.
13. Визначити основні завдання спеціалізованих формувань цивільного захисту України.
14. Дати визначення надзвичайної ситуації.

15. Класифікація надзвичайної ситуації.
16. Коротка характеристика стихійних лих.
17. Основні причини аварій та катастроф.
18. Навести методику прогностичної оцінки ОЕ (АТО).
19. Навести порядок розрахунку кількості вражених людей за видами НС.
20. Дати визначення осередку ураження при застосуванні сучасної зброї (ядерної, хімічної, бактеріологічної).
21. Вражаючі фактори ядерної зброї.
22. Дати визначення осередку хімічного ураження.
23. Дати визначення осередку біологічного ураження.
24. Визначити основні завдання захисту населення і території у надзвичайних ситуаціях.
25. Способи захисту населення у надзвичайних ситуаціях.
26. Навести види забезпечення у надзвичайних ситуаціях.
27. Назвіть захисні споруди цивільної оборони, дайте їх визначення та характеристику.
28. Які приміщення передбачаються у сховищах, їх призначення.
29. Режими повітря сховищ.
30. Розкрити призначення та подати класифікацію засобів індивідуального захисту.
31. Визначити сили та засоби оперативного реагування.
32. Доповісти хто та яким чином здійснює оповіщення та інформування у надзвичайної ситуації.

### **Контрольні питання до 2-го модуля**

1. Дати визначення стійкості та надійності роботи підприємств.
2. Назвати основні завдання планів об'єктів економіки щодо реагування надзвичайні ситуації.
3. Організація дослідження з визначенню оцінки стійкості роботи підприємств.

4. Визначення головних заходів щодо підвищення стійкості роботи підприємств.

5. Дати характеристику "Плану цивільного захисту об'єкту економіки".

6. Навести основні вимоги до структури та змісту "Плану цивільного захисту об'єкту економіки".

7. Охарактеризувати способи евакуації та основні органи її забезпечення.

8. Подати заходи, які застосовують на підставі плану евакуації.

9. Охарактеризувати комбінований спосіб евакуації.

10. Перелічити можливі причини зниження стійкості роботи об'єктів економіки з часом.

11. Назвати фактори, які впливають на стійкість функціонування об'єктів економіки в надзвичайних ситуаціях.

12. Дати характеристику аварійно - рятувальні та інші невідкладні роботи.

13. Мета рятувальних та інших невідкладних робіт.

14. Що включає в себе поняття "рятувальні роботи".

15. Що включає в себе поняття "інші невідкладні роботи".

16. Визначити складові роботи в осередках ураження.

17. Навести особливості планування угруповання сил та засобів і їх можливі дії після виникнення надзвичайних ситуацій.

18. Розповісти, як здійснюється захист персоналу ОЕ при загрозі і виникненні НС природного та техногенного походження.

19. Дати визначення "дезактивація", в яких випадках вона застосовується.

20. Дати визначення "дегазація", в яких випадках вона застосовується.

21. Дати визначення "дезінфекція", в яких випадках вона застосовується.

22. Санітарна обробка людей.



23. Повна та часткова санітарна обробка людей. Знезараження техніки (повна та часткова).

24. Перелічити основні заходи щодо життєзабезпечення постраждалого населення.

25. Навести сигнали оповіщення населення в НС.

26. Призначення першої долікарської допомоги та загальні принципи її надання

27. Перша допомога при кровотечах та ушкодження м'яких тканин.

28. Перша допомога при вивихах, розтягуваннях і розривах зв'язок та переломах кісток.

29. Перша допомога при термічних впливах та хімічних опіках.

30. Перша допомога при отруєннях.